

Sygn. akt VIII U 1990/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2017 r. w Gliwicach

sprawy D. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania D. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 5 października 2016 r. **nr** (...) -2016

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 1990/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 października 2016r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił kapitał początkowy ubezpieczonego D. N. (N.) stwierdzając, iż wartość tego kapitału na dzień 1 stycznia 1999r. wynosi 134.447,61 zł.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od tej decyzji podnosząc, iż nie zgadza się z wyliczeniem podstawy wymiaru kapitału początkowego. Ubezpieczony zarzucił, że organ rentowy za lata 1983 i 1984 do wyliczenia kapitału początkowego przyjął zaniżone zarobki.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Organ rentowy wskazał, iż w spornym okresie od dnia 2 maja 1983r. do dnia 14 marca 1985r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) w L., natomiast zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 14 grudnia 2000r. za lata 1983 – 1985 zostało wydane przez Tartak (...). Organ rentowy nie przyjął zarobków za ten okres według tegoż zaświadczenia, ponieważ brak jest potwierdzenia czy wystawiający to zaświadczenie jest następcą prawnym. Za powyższe lata zatrudnienia ubezpieczonego w (...) w L. organ rentowy przyjął do obliczenia podstawy wymiaru

kapitału początkowego kwoty: za 1983r. -162.080,00 zł, za 1984r. – 235.238,00 zł i za 1985r. – 46.410,00 zł, według potwierdzenia z Wydziału (...) i Składek.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją zaskarżoną z dnia 5 października 2016r. organ rentowy ustalił kapitał początkowy ubezpieczonego D. N. na dzień 1 stycznia 1999r. stwierdzając, iż wartość jego wynosi 134.447,61 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest od dnia 1 stycznia 1983 do dnia 31 grudnia 1992r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 137,82%.

Ubezpieczony w okresie od dnia 2 maja 1983r. do dnia 14 marca 1985r. był zatrudniony w (...) w L. kolejno na stanowiskach: Technologa Zakładu Produkcji (...) w L., Zastępcy Głównego Technologa do Spraw (...) i Sterowania Jakością, Specjalisty do Spraw (...) i Norm Materiałowych, stolarza.

Ubezpieczony na okoliczność tej pracy i osiąganych zarobków przedłożył w organie rentowym:

- umowę o pracę z dnia 30 kwietnia 1983r., w której zawarto zapis o zatrudnieniu ubezpieczonego na czas nieokreślony od dnia 1 maja 1983r. w wymiarze 42 godzin tygodniowo, za wynagrodzeniem podstawowym w kwocie 16.000 zł miesięcznie i do 30% premii uznaniowej, płatne z dołu,

- świadectwo pracy z dnia 14 marca 1985r. potwierdzające powyższy okres pracy w (...) (...) w L. i zajmowane stanowiska, w którym dodatkowo podano, iż ubezpieczony ostatnio zajmował stanowisko stolarza, na którym otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 75 zł za godzinę oraz premię uznaniową do 30%,

- zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu sporządzone w dniu 14 grudnia 2000r. przez Firmę Handlowo – Usługową Tartak (...) S.C. w L., w którym wskazano, iż ubezpieczony osiągnął wynagrodzenie, zgodnie z aktami osobowymi i kartotekami zarobkowymi:

- w 1983r. w kwocie 187.922,00 zł, w tym 177.282 zł składniki stałe i 10.640 zł trzynastka,

- w 1984r. w kwocie 246.393 zł, w tym 232.443 zł wynagrodzenie stałe i 13.950 zł trzynastka,

- w 1985r. – 42.148 zł, w tym 28.145 zł składniki stałe i 14.003 zł świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego.

Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił zarobków wykazanych w powyższym zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z przyczyn wskazanych w odpowiedzi na odwołanie, lecz przyjął wynagrodzenia wyszczególnione jako podstawy wymiaru składek w potwierdzeniu sporządzonym przez Wydział (...) i Składek w kwotach: za 1983r. - 162.080,00 zł, za 1984r. – 235.238,00 zł i za 1985r. – 46.410,00 zł.

Wydział (...) i Składek dokonał tego potwierdzenia na podstawie list płac oraz list płatniczych (zasiłków z ubezpieczenia społecznego) dotyczących zatrudnienia ubezpieczonego w (...).

Z przesłanych przez organ rentowy kopii w/w dokumentów wynika, iż organ rentowy uwzględnił wszystkie wykazane w listach płac składniki wynagrodzenia ubezpieczonego, a mianowicie stawki zaszeregowania, wynagrodzenia urlopowe, premie, nadgodziny, a także według list zasiłkowych – wykazane w tych listach kwoty wypłaconych ubezpieczonemu zasiłków chorobowych.

Przed Sądem Okręgowym w Gliwicach toczyła się sprawa dotycząca R. P., który również zatrudniony był w (...) w latach 1984 – 1985. Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2006r. w sprawie o sygn. akt VIII U 1485/06 Sąd ten przyznał R. P.

prawo do ustalenia kapitału początkowego z uwzględnieniem do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia z lat 1984 -1985 w wysokości wynikającej z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 13 grudnia 2000r. sporządzonego przez Tartak (...) S.C. (jak w przypadku ubezpieczonego). W uzasadnieniu Sąd wskazał, iż zasadnym jest przyjęcie wynagrodzeń R. P. wykazanych w powyższym zaświadczeniu z dnia 13 grudnia 2000r., bo znajdują one potwierdzenie w zeznaniach strony oraz w świadectwie pracy, co wynika z porównania wskazanego w świadectwie pracy wynagrodzenia miesięcznego z określonym w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wynagrodzeniem w skali roku.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, dokumentacji przesłanej przez organ rentowy, na podstawie której dokonano potwierdzenia okresu ubezpieczenia oraz podstaw wymiaru składek ubezpieczonego z okresu spornego, akt sprawy R. P., jako okoliczności jednoznacznie wynikające z tych dowodów i nie kwestionowane przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego D. N. nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była wysokość kapitału początkowego ubezpieczonego. Ubezpieczony domagał się jego przeliczenia z uwzględnieniem zarobków z okresu zatrudnienia w (...) w L. w okresie od dnia 2 maja 1983r. do dnia 14 marca 1985r. wykazanych w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 14 grudnia 2000r. sporządzonym przez Firmę Handlowo – Usługową Tartak (...) S.C. w L.. Organ rentowy za te lata przyjął podstawy wymiaru składek wykazane w potwierdzeniu Wydziału (...) i Składek ZUS.

Zgodnie z art. 174 ust.1 i ust.3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016r., poz.887) kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 15 ust 1 ustawy, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

W myśl ust. 6 na wniosek ubezpieczonego, podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Z kolei zgodnie z ust. 2a jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Z powyższych uregulowań prawnych i ukształtowanego na ich tle orzecznictwa sądowego wynika jednoznacznie, iż do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego można uwzględnić wyłącznie te składniki wynagrodzenia, które stanowiły podstawę wymiaru składek w okresie wskazanym do ustalenia tej podstawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 lutego 2014r. III AUa 817/13). Wysokość kapitału początkowego ustalić można wyłącznie o

wynagrodzenie wykazane, to jest udowodnione, pewne, precyzyjne, a nie jedynie uprawdopodobnione (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 17 lutego 2016r. III AUa 1327/15).

W niniejszej sprawie organ rentowy do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjął, z tytułu zatrudnienia ubezpieczonego w (...)

w L. w latach 1983 – 1985, podstawy wymiaru składek wynikające

z potwierdzenia sporządzonego przez Wydział (...) i Składek ZUS. Zdaniem Sądu przyjęcie takich kwot jest prawidłowe zważywszy, że wyliczone one zostały przez organ rentowy na podstawie dokumentacji źródłowej w postaci list płac oraz list zasiłkowych dotyczących ubezpieczonego. Zauważyć należy, iż organ rentowy uwzględnił do ustalenia podstawy wymiaru składek za te lata wszystkie wyszczególnione w tych kartach składniki wynagrodzenia, a to wynagrodzenie zasadnicze, urlopowe, premie, nadgodziny, gdyż wszystkie wymienione uprzednio elementy wynagrodzenia podlegały oskładkowaniu. Ubezpieczony mógł wprawdzie osiągać rzeczywiste wynagrodzenia wyższe (np. wykazane w spornym zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu) niż te, które przyjął organ rentowy, bo mogły się na nie składać również składniki wynagrodzenia, od których nie było obowiązku odprowadzania składek (chociaż nie wynikają one z list płac), lecz składniki takie nie mogą być przyjęte do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego. Zauważyć należy, iż w spornym zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia

14 grudnia 2000r. jako element wynagrodzenia wykazano za lata 1983 i 1984 m.in. trzynastą pensję, a tymczasem obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od nagród z zakładowego funduszu nagród i premii z zysku, tj. tak zwanych trzynastych i czternastych pensji został wprowadzony dopiero rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń

z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. Nr 7, poz. 41 ze zm.) i dotyczył nagród wypłaconych

po dniu 1 stycznia 1991r. W okresie wcześniejszym trzynasta pensja nie stanowiła podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (por. w tej kwestii uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 października 2007r. III AUa 870/07).

Fakt, że w analogicznej sprawie dotyczącej innego pracownika (...) w L., a mianowicie R. P., Sąd Okręgowy w Gliwicach uwzględnił przy ustalaniu kapitału początkowego wynagrodzenia tegoż pracownika wykazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu sporządzonym przez „Tartak

L. ” S.C., nie ma mocy wiążącej w niniejszej sprawie zważywszy, że Sąd rozpoznaje każdą sprawę indywidualnie. Nadto w tamt. sprawie Sąd nie zwracał się do organu rentowego o nadesłanie deklaracji imiennych, nie dysponował też - jak w tej sprawie - dokumentacją w postaci list płac i list zasiłkowych, a ostatecznie przyjął wynagrodzenie opierając generalnie się na kwestionowanym w tamt. postępowaniu zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z grudnia 2000r. i zeznaniach strony. Tymczasem Sąd w niniejszej sprawie przychylił się do utrwalonego już zresztą poglądu judykatury, że przy ustaleniach wysokości wynagrodzeń w toku postępowania sądowego obowiązuje zasada, iż muszą one być oparte na konkretnych dowodach, uwzględnione mogą być jedynie te składniki pensji, co do których jest pewność, że zostały one rzeczywiście pracownikowi wypłacone (por. wyrok Sadu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 marca 2014r. sygn. akt III AUa 899/13). Obliczenie wysokości wynagrodzenia musi być oparte na dokumentacji, z której wynikają określone kwoty wynagrodzenia. Dopiero zebrana dokumentacja może zostać poparta zeznaniami świadków. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać zatem udowodniona w sposób bezwzględny. Nie jest możliwe udowadnianie jej jedynie przy pomocy zeznań świadków, czy strony. Tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym. Na podstawie innych dowodów nie jest możliwe dokładne określenie kwoty wynagrodzenia, a co zatem idzie - ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury, czy też kapitału początkowego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 31.03.2015r. (sygn. akt III AUa 1807/14, LEX nr 1814849).

Reasumując, Sąd stwierdził, iż organ rentowy prawidłowo przyjął do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia stanowiące kwoty podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za lata zatrudnienia ubezpieczonego (...) w L. wynikające z potwierdzenia sporządzonego przez Wydział (...) i Składek ZUS. Brak jest bowiem podstaw do przyjęcia wynagrodzeń za te lata wyszczególnionych w spornym

zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 13 grudnia 2000r., z przyczyn opisanych powyżej i dodatkowo także w sytuacji, gdy zaświadczenie to nie zostało sporządzone przez pracodawcę, ani jego następcę prawnego (okoliczności tej bowiem ubezpieczony nie wykazał). Nadto ubezpieczony nie przedstawił żadnej konkretnej dokumentacji, na podstawie której można byłoby ustalić, iż osiągał faktyczne wynagrodzenia stanowiące podstawę wymiaru składek wyższe niż te przyjęte przez organ rentowy (porównywalne z wynagrodzeniem wykazanim w spornym zaświadczeniu). W tym miejscu wypada zaznaczyć, iż obowiązek udowodnienia faktów spoczywa na osobie, która wywodzi z nich skutki prawne (art.232 k.p.c.). W tym przypadku to na ubezpieczonym ciążył obowiązek przedstawienia dowodów dla udowodnienia spornych okoliczności. Musiałyby być to być jednak środki dowodowe, które pozwolą na wiarygodne ustalenie okoliczności faktycznych, bo jak wskazano to już powyżej, przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań, które pozwalałyby na ustalenie wynagrodzenia, będącego bazą do wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, w sposób przybliżony lub prawdopodobny.

W konsekwencji takiego stanowiska Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne.

(-) SSO Grażyna Łazowska